

بنگاه‌داری یا بنگاه‌سازی؛ رویکرد بانک‌های توسعه‌ای

چکیده

تامین منابع مالی مورد نیاز طرح‌ها و پروژه‌های زیرساختی و توسعه صنعتی همواره یکی از چالش‌های اصلی کشورهای در حال توسعه است که در این راستا بانک‌های توسعه‌ای می‌توانند نقش مهمی ایفا نمایند. بانک‌های توسعه‌ای، نهادهای مالی هستند که وظیفه آن‌ها تامین مالی بلندمدت برای بخش‌های تولیدی و زیربنایی است که اغلب با کمک‌های فنی و مدیریتی همراه است. فعالیت این بانک‌ها به دلیل ماهیت توسعه‌ای آن‌ها با فعالیت بانک‌های تجاری تفاوت دارد. بانک‌های تجاری غالباً برای کسب سود و به حداکثر رساندن ثروت سهامداران خود صرفاً به پرداخت تسهیلاتی می‌پردازند که سودبازده و کم‌ریسک‌تر هستند؛ اما بانک‌های توسعه‌ای از طریق تجهیز و تخصیص منابع میان مدت و بلندمدت، تشویق و ترغیب سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و ارائه خدمات کارشناسی فنی از جنبه‌های حقوقی و اقتصادی، به دنبال رفع مشکلات سرمایه‌گذاری هستند. مطالعه حاضر با روش توصیفی به نحوه تامین مالی برخی بانک‌های توسعه‌ای در کشورهای منتخب و نقش آن‌ها در سرمایه‌گذاری و توسعه اقتصادی می‌پردازد. نتایج حاصله بیانگر آن است که تملک سهام بنگاه‌های اقتصادی و تامین نیاز مالی آن‌ها با استراتژی خروج از بنگاه به عبارت دیگر بنگاه‌سازی یکی از رویکردهای مرسوم این بانک‌ها است که به دلایلی همچون کاستن از عدم تقارن اطلاعات بین وام‌دهنده و وام‌گیرنده، کاهش مشکل نمایندگی و همسویی منافع بین بنگاه و بانک و دسترسی بلندمدت‌تر بنگاه به منابع مالی می‌تواند نقش بسزایی در تشکیل سرمایه ایفا نماید. لذا در شرایط فعلی اقتصاد ایران که نیاز به سرمایه‌گذاری بیش از پیش احساس می‌شود و به دلیل عدم تقارن اطلاعات امکان انحراف تسهیلات به سمت فعالیت‌های غیر مولد وجود دارد، بهره‌گیری از این رویکرد در تامین مالی می‌تواند زمینه توسعه و رشد اقتصادی بالاتر در بخش‌های اقتصادی مورد هدف را فراهم آورد.

کلیدواژه‌گان: توسعه اقتصادی، بانک‌های توسعه‌ای، تامین مالی، بنگاه‌سازی

مجید کریمی ریزی*

۱. دکتری اقتصاد مالی، دانشکده اقتصاد، دانشگاه امام صادق

(ع)، تهران، ایران

* ایمیل نویسنده مسئول:

majidqoran@gmail.com

© ۱۴۰۴ تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است. انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با گواهی (CC BY-NC 4.0) صورت گرفته است.

شيوه استناددهی: کریمی ریزی، مجید. (۱۴۰۴). بنگاه‌داری یا بنگاه‌سازی؛ رویکرد بانک‌های توسعه‌ای. *اقتصاد و سیاست‌گذاری مالی*، ۳(۱)، ۲۸-۱۶.

Enterprise Ownership or Enterprise Creation; The Approach of Development Banks

Abstract

Financing infrastructure projects and industrial development initiatives has always been one of the main challenges faced by developing countries, in which development banks can play a significant role. Development banks are financial institutions whose primary function is to provide long-term financing for productive and infrastructural sectors, often accompanied by technical and managerial assistance. The activities of these banks, due to their developmental nature, differ fundamentally from those of commercial banks. Commercial banks generally aim at generating profit and maximizing shareholder wealth by extending loans that are short-term, quick-yielding, and low-risk. In contrast, development banks, through mobilizing and allocating medium- and long-term resources, encouraging and facilitating private sector investment, and offering expert technical services in legal and economic domains, seek to address investment-related challenges. The present study, using a descriptive method, examines the financing mechanisms of selected development banks in various countries and their role in investment and economic development. The findings indicate that equity ownership in enterprises and providing their financial needs, with a defined exit strategy—referred to as enterprise creation—is among the common approaches adopted by these banks. This approach, for reasons such as reducing information asymmetry between lenders and borrowers, mitigating agency problems, aligning the interests of enterprises and banks, and granting enterprises long-term access to financial resources, can play a critical role in capital formation. Therefore, in the current state of the Iranian economy, where the need for investment is strongly felt and where information asymmetry increases the likelihood of diverting credit toward non-productive activities, adopting this approach in financing can pave the way for higher levels of development and economic growth in targeted sectors.

Keywords: *Economic development, development banks, financing, enterprise creation*

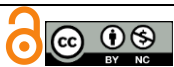

Majid Karimi Rizi^{1*}

1. Ph.D. in Financial Economics, Faculty of Economics, Imam Sadiq University, Tehran, Iran

*Corresponding Author's Email:
majidqoran@gmail.com

How to cite: Karimi Rizi, M. (2025). Enterprise Ownership or Enterprise Creation; The Approach of Development Banks. *Economics and Financial Policymaking*, 2(1), 16-28.

یکی از عوامل مهم در توسعه اقتصادی و صنعتی بویژه در کشورهای در حال توسعه، مباحث مرتبط با تامین مالی است. در واقع، طرح‌ها و پروژه‌های زیرساختی و توسعه صنعتی نیازمند منابع مالی قابل توجهی هستند که در کشورهای در حال توسعه به دلیل کمبود بودجه دولت و همچنین عدم توانایی و یا عدم تمایل بخش خصوصی توانایی تامین مالی طرح‌های صنعتی بزرگ وجود ندارد و حتی به دلیل عدم نظارت صحیح به تخصیص منابع مالی موجود، منابع نیز به سمت بخش‌های غیر مولد سوق داده شده و در نتیجه بخش‌های پیشرو در رشد و توسعه اقتصادی از آن محروم می‌مانند. بنابراین وجود سازوکاری مناسب و کارآمد جهت رفع این مشکل ضروری است. براساس تجارب توسعه، یکی از بهترین راهکارها، بهره‌گیری از رویکرد بانک‌های توسعه‌ای است. بانک‌های توسعه‌ای، سازمان‌های مالی محلی، ملی، منطقه‌ای و یا چندملیتی هستند که وظیفه آن‌ها تامین مالی میان‌مدت و بلندمدت برای بخش‌های تولیدی و زیربنایی است که اغلب با کمک‌های فنی و مدیریتی همراه است. فعالیت این بانک‌ها به دلیل ماهیت توسعه‌ای آن‌ها با فعالیت بانک‌های تجاری تفاوت دارد. بانک‌های تجاری برای کسب سود و به حداکثر رساندن ثروت سهامداران خود صرفاً به پرداخت تسهیلاتی می‌پردازند که زودبازده‌تر، سودآورتر و کم ریسک‌تر هستند؛ اما بانک‌های توسعه‌ای به دنبال رفع شکاف بازار، تسهیل مدیریت و تسهیم ریسک، توسعه و ایجاد بازارهای جدید و نظایر آن هستند. بنابراین، هدف این بانک‌ها صرفاً سود نیست و به ملاحظات توسعه‌ای توجه دارند و می‌کوشند تا «شکاف کیفی مالی»، یعنی نیازهای مالی برای رفع مشکلات سرمایه‌گذاری شرکت‌ها را نیز تامین نمایند و موجب جذب سرمایه‌گذاران بخش خصوصی شوند. به طور کلی، بانک‌های توسعه‌ای، بانک‌هایی هستند که به منظور تسریع و تسهیل توسعه اقتصادی یک کشور، از طریق تجهیز و تخصیص منابع میان‌مدت و بلندمدت و تشویق و ترغیب بخش خصوصی در کمک به توسعه اقتصادی، نقش‌آفرینی می‌کنند. در راستای دستیابی به این هدف، به ارائه انواع کمک‌های مالی (میان‌مدت و بلندمدت) در قالب تسهیلات، پذیرهنویسی سهام، سرمایه‌گذاری و اعطای ضمانت‌نامه و فعالیت‌های حمایتی برای واحدهای تجاری می‌پردازند. رویکرد بانک‌های توسعه‌ای به گونه‌ای است که طرح‌های سرمایه‌گذاری را طرح‌ریزی و اجرای طرح‌ها را از طراحی تا تحقق تحت نظارت دارند و بر این اساس موجب ارتقا بنگاه‌های اقتصادی می‌شوند.

در اقتصاد ایران نیز که به منظور خروج از رکود و رشد و توسعه پایدار، نیاز به سرمایه‌گذاری بیش از پیش احساس می‌شود و به دلیل مسئله نمایندگی، نظارت بر تخصیص بهینه منابع با دشواری مواجه است، بهره‌گیری از رویکرد بانک‌های توسعه‌ای، می‌تواند نقش بسزایی در سرمایه‌گذاری داشته باشد. بر همین اساس در ابتدا پس از ارائه مطالعات تجربی مرتبط با این حوزه، به معرفی بانک‌های توسعه‌ای و رویکرد تامین مالی آن‌ها در کشورهای مختلف پرداخته می‌شود و سپس با آسیب‌شناسی تامین مالی در ایران و با تکیه بر رویکرد بانک‌های توسعه‌ای، الگوی مطلوب تامین مالی برای اقتصاد ایران پیشنهاد داده می‌شود.

پیشینه تحقیق

جیانگ^۱ (۲۰۲۳) در مقاله «نظریه بانک توسعه ملی، سرمایه‌گذاری بلندمدت و مشکل بنگاه» با استفاده از نظریه قراردادهای نقش بانک توسعه ملی را در تامین مالی زیرساخت‌ها بررسی می‌کند. بر اساس یافته‌ها، دولت‌ها با استفاده از تسهیلات اعطایی بانک توسعه ساختار سرمایه بهینه را فراهم کرده و خطر ورشکستگی بنگاه در طول دوره ساخت و ساز پروژه‌های زیرساخت را کاهش می‌دهند. همچنین با بکارگیری نظریه قراردادهای پویا با هدف توضیح اهمیت نقش بانک‌های توسعه‌ای، به بررسی اجرای قرارداد از طریق ساختار سرمایه بهینه یک پروژه زیرساختی پرداخته شده است. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهند که بانک توسعه نقش بسیار مهمی را در تامین مالی بلندمدت سرمایه‌گذاری پروژه‌های زیرساختی ایفا می‌کند.

هو و همکاران^۱ (۲۰۲۲) در مقاله «تامین مالی بلندمدت: بانک‌های توسعه ملی در مقابل بانک‌های خصوصی» با بررسی ۱۲۵۳ بانک در بین ۱۰۶ کشور در طول سالهای ۲۰۱۱-۲۰۱۸ به مقایسه سررسید تسهیلات بانک‌های توسعه‌ای با تسهیلات بانک‌های تجاری می‌پردازد. نتایج حاکی از آن است که تسهیلات بلندمدت سهم بزرگتری از سبد دارایی‌های بانک‌های توسعه‌ای را نسبت به بانک‌های تجاری تشکیل می‌دهد. همچنین بررسی‌ها نشان می‌دهد که با توجه به تامین مالی بلندمدت بانک‌های توسعه‌ای، بانک‌هایی عملکرد مطلوب‌تری دارند که دولت علاوه بر تامین تضامین، امکان انتشار بیشتر اوراق بدهی از طریق بانک‌های توسعه را فراهم می‌نماید.

پورصفر و معصومی‌نیا (۱۴۰۱) در مقاله «تحلیل و بررسی ارتباط بین بنگاه‌داری بانک‌ها و رشد اقتصادی ایران» با استفاده از داده‌های مربوط به ۲۰ بانک طی سال‌های ۱۳۸۰-۱۳۹۷ و مدل پنل دیتا به بررسی تحلیل عملکرد بانک‌ها و همچنین بنگاه‌داری بانک‌ها در اقتصاد ایران پرداخته‌اند. نتایج حاکی از آن است که فعالیت بانک‌ها و به ویژه بنگاه‌داری بانک‌ها بر رشد اقتصادی تاثیر منفی دارد و باعث کاهش رشد اقتصادی کشور می‌شود.

دهقان دهنوی، عزیزی ثالث و روشنی (۱۳۹۸) در مقاله «نقش بانک‌های توسعه در هدایت اعتبار» به تشریح سیر گسترش بانک‌های توسعه‌ای و نقش آن‌ها در توسعه اقتصادی می‌پردازند و با رویکرد تطبیقی، فاصله‌ها و شکاف‌هایی که در نهادهای مالی توسعه‌ای کشور نسبت به الگوی مطلوب وجود دارد شناسایی و برای رفع آن‌ها راهکارهایی ارائه می‌هند. راهکارها در واقع اصلاحات نهادی و ساختاری به همراه اتخاذ رویکردهای پیش‌نگرانه در حوزه تخصیص و جهت‌دهی اعتبارات از طریق بانک‌های توسعه‌ای هستند.

عسکری، کریمی ریزی و مصطفوی (۱۳۹۶) در مقاله‌ای به بررسی الگوی تسهیم ریسک از طریق انتشار اوراق صکوک استصناع توسط دولت برای طرح‌ها و پروژه‌های زیرساختی پرداخته‌اند. ایشان در این بررسی با هدف طراحی راه حل بهینه در تامین مالی پروژه‌های زیرساختی با تاکید بر بلندمدت بودن و منابع قابل توجه مورد نیاز اولیه، بکارگیری از اوراق استصناع در تامین مالی را پیشنهاد داده‌اند زیرا این اوراق امکان تلفیق شدن با سایر روش‌های تامین مالی مبتنی بر مشارکت را داراست و امکان تسهیم ریسک بین عوامل مختلف را بوجود می‌آورد.

بانک‌های توسعه‌ای و رویکرد آن‌ها در تامین مالی

بررسی سیر تکاملی بانک‌های توسعه‌ای

تاریخچه تاسیس بانک‌های توسعه‌ای به قرن نوزدهم میلادی در کشور هلند باز می‌گردد. در آن زمان برای اولین بار بانکی به نام سوسیات جنرال هلند^۲ در سال ۱۸۲۲ تاسیس شد و به دنبال آن گروهی از موسسات توسعه‌ای در فرانسه نیز تاسیس شدند که از جمله می‌توان به کامپوا ایسکامت^۳، کریدیت فانسیر^۴ و کریدیت موبیلیر^۵ طی سال‌های ۱۸۴۸-۱۸۵۲ اشاره کرد. کریدیت موبیلیر نقشی مهم در زیرساخت‌های لازم برای سرمایه‌گذاری در خطوط راه‌آهن اروپا در آن زمان ایفا کرد. در طول قرن نوزدهم میلادی، بسیاری از کشورها مانند آلمان، ژاپن و فرانسه در کنار هلند از ظرفیت‌های بانک‌های توسعه‌ای برای پاسخگویی به نیازهای صنعت در حال رشد به بهترین شکل استفاده کردند. این گروه از بانک‌ها در آن دوران به عنوان یکی از ذی‌نفعان شرکت‌های فاقد تامین مالی مناسب ایفای نقش کردند و ضمن ارائه خدمات پشتیبانی فنی و اعتبارات ارزان قیمت، سهم مهمی را در نهادینه کردن کارآفرینی در اقتصادهای ملی به خود اختصاص دادند (ولی پور پاشاه و افضلی، ۱۳۹۴).

در قرن بیستم، کمبود نقدینگی‌های موجود آمده بعد از «بحران بزرگ» ۱۹۲۹ و بازسازی‌های بعد از جنگ جهانی دوم باعث شد تا دوباره نیاز به بانک‌های توسعه‌ای احساس شود. برای حل این مشکلات، چندین بانک توسعه‌ای با پشتوانه دولتی تاسیس شد که بخشی از این نهادها مانند بانک توسعه ژاپن موظف به تامین مالی بازسازی‌های بعد از جنگ جهانی شدند. اولین هدف مهم بانک‌های توسعه‌ای پس از جنگ توسعه

1 Hu, B., Schclarek, A., Xu, J., & Yan, J.

2 Société Général pour Favoriser l'Industrie National

3 Comptoir d'Escompte

4 Crédit Foncier

5 Crédit Mobilier

زیرساخت‌ها بود. ساخت پروژه‌های زیربنایی مانند برق‌رسانی، نیروگاه‌ها، زیرساخت‌های مخابراتی، ساخت بزرگراه، آبیاری، فاضلاب و فرودگاه تقاضای قابل توجهی برای نهادهای داخلی کشورها ایجاد کرد و گروه‌های تجاری با شرکت در چنین پروژه‌هایی تقویت شدند. بانکداری توسعه‌ای در دهه ۱۹۸۰ میلادی در راستای توجه دوباره به مقوله سیاست‌گذاری مبتنی بر مداخله دولت، دوباره مورد توجه قرار گرفت. با این حال از آن تاریخ به بعد و به دنبال تحولات نئولیبرالی در سیاست‌های اقتصادی به تدریج از دخالت دولت در بخش مالی کاسته شد. در دهه ۱۹۹۰ بعد از اقدامات گسترده کشورها در جهت خصوصی‌سازی نهادهای مالی، بسیاری از بانک‌های توسعه‌ای تعطیل شدند، اما دولت‌ها کماکان از آن‌ها به عنوان ابزار سیاستی استفاده می‌کردند. یکی از دلایل این امر بروز بحران مالی ۲۰۰۸ و نیاز به تأمین مالی ضد چرخه‌ای بود، عامل دیگر، نیاز به تأمین مالی بلندمدت و خدمات توسعه‌ای مانند کمک‌های فنی و تحقیقی در کنار تلاش جهت تقویت بازارهای سرمایه بود و در نهایت وجود تجربه‌های موفق بانک‌های توسعه‌ای عامل دیگری بود که دولت‌ها را در استفاده از این نوع بانک‌ها ترغیب می‌کرد. در واقع در کشورهایی که تجربه‌های موفق از استفاده از بانک‌های توسعه‌ای داشتند، تأمین مالی ضد چرخه‌ای این بانک‌ها باعث گردیده بود تا دسترسی به اعتبار، ایجاد شغل، تقویت بازار سرمایه، ایجاد ظرفیت ارزش‌گذاری پروژه، ایجاد اعتماد و جذب سرمایه بخش خصوصی و تأثیرگذاری بر سیاست‌های دولت تسهیل گردد.

طبق اطلاعاتی که بانک جهانی در سال (۲۰۱۷) در خصوص بانک‌های توسعه‌ای منتشر کرد، در حدود ۳ درصد از بانک‌های توسعه‌ای قبل از سال ۱۹۴۵، ۳۳ درصد بین سال‌های ۱۹۴۵ تا ۱۹۷۹، ۳۳ درصد بین سال‌های ۱۹۹۹-۱۹۸۰ و ۲۰ درصد بین سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۷ تأسیس شده‌اند. وجود حجم بالایی از بانک‌های توسعه‌ای که عمر برخی از آن‌ها بیش از سه دهه است، نشان دهنده این موضوع است که دولت‌ها، کماکان بانک‌های توسعه‌ای را ابزاری مفید برای ارتقای رشد اقتصادی می‌دانند. امروزه با وجود تلاش دولت‌ها برای خصوصی‌سازی نهادهای مالی با مالکیت دولتی، کشورهای زیادی از جمله بلغارستان، تایلند، مکزیک، عمان، هند، آنگولا، صربستان، بوسنی و هرزگوین، مالای، موزامبیک و انگلستان، بانک‌های توسعه‌ای جدیدی تأسیس کرده‌اند (مارتینز^۱، ۲۰۱۷). از آخرین تجربیات تشکیل بانک توسعه می‌توان به انگلستان اشاره کرد که بعد از خروج از اتحادیه اروپا طرح تشکیل بانک توسعه را به منظور جبران منابع مالی از دست رفته در دستور کار قرار داد.

کارکرد بانک‌های توسعه‌ای

مهمترین کارکرد بانک‌های توسعه‌ای براساس ادبیات اقتصادی، ترمیم شکست‌های بازار در حوزه تأمین مالی است. در واقع به دلیل اصطکاک‌هایی که در بازار اعتبار همواره وجود دارد بهینگی تخصیص اعتبار با مشکل مواجه می‌شود که بانک‌های توسعه‌ای در صدد رفع شکست‌های بازار هستند. برخی از شکست‌های بازار عبارتند از (خسروی، ۱۴۰۰):

- **عدم تقارن اطلاعات و جیره‌بندی اعتبار:** عدم تقارن اطلاعات بین طرفین یک معامله یکی از مهمترین شکست‌های بازار است که خود دو پدیده انتخاب نامساعد و مخاطرات اخلاقی را ایجاد می‌کند. در بازار اعتبار، انتخاب نامساعد به معنی انتخاب افراد پرریسک در مقابل افراد کم ریسک است و مسئله مخاطرات اخلاقی نیز زمانی است که فرد تسهیلات گیرنده وجوه دریافتی را به دنبال سود انتظاری بالاتر صرف امور پرریسک می‌نماید. نکته‌ای که در بازار اعتبار وجود دارد این است که هر چه نرخ سود افزایش یابد پیامدهای ناشی از عدم تقارن اطلاعات افزایش خواهد یافت لذا بانک‌ها از یک آستانه‌ای به بالا دیگر نرخ سود را افزایش نخواهند داد و تسهیلات‌دهی را متوقف می‌کنند و پدیده جیره‌بندی اعتبار رخ خواهد داد. کسب و کارهایی نظیر پروژه‌های جدید و نوآورانه، بنگاه‌های کوچک و متوسط و بنگاه‌هایی با فناوری هایتک بیشتر در معرض عدم تقارن اطلاعات و جیره‌بندی اعتبار هستند. بنابراین یکی از ماموریت‌های بانک‌های توسعه‌ای تأمین مالی این کسب و کارها است.

¹ Martinez

- پیامد خارجی اطلاعات: زمانی که پس از تحقیق و توسعه برون‌دادی حاصل می‌شود و شیوه نوآورانه‌ای برای بهبود کارایی تولید محصولات کشور حاصل می‌شود، یا صرفاً یک سری از داده‌ها جمع‌آوری و منتشر می‌شود این اطلاعات در اختیار عموم قرار می‌گیرد و تمامی بنگاه‌ها از آن سود می‌برند. به عنوان مثال فرض کنید بنگاه خودرویی، تحقیقاتی در حوزه بازاریابی انجام داده است و به این نتیجه می‌رسد که کشور اوگاندا مقصد خوبی برای صادرات خودروهای ایرانی است زمانی که اقدام به صادرات محصول خود به آن کشور می‌کند تمامی خودروسازان متوجه می‌شوند که صادرات به آن کشور سودآور است و از نتایج بازاریابی آن استفاده خواهند کرد. اما این مقوله باعث می‌شود سود بنگاه اول کاهش یابد و دیگر مطالعات بازاریابی مشابه به صرفه نباشد به این پدیده، پیامد خارجی اطلاعات گفته می‌شود که یکی دیگر از شکست‌های بازار در فرآیند توسعه است. بسیاری از بانک‌های توسعه با اعطای گرن‌های^۱ پژوهشی سعی در جبران این شکست بازار کرده و اطلاعات حاصله را برای تمامی بنگاه‌ها به اشتراک می‌گذارند.
  - شکست هماهنگی: از آنجایی که توسعه با ارتقای کارایی امکان‌پذیر می‌گردد، بسیاری از محصولات نیازمند کالاهای مکمل و جانشین هستند، تکمیل زنجیره تولید از دیگر کارکردهای وجود یک هماهنگ کننده است که در توسعه اقتصادی کشور نقش مهمی ایفا می‌کند. با این وجود عوامل اقتصادی در بسیاری از موارد با مسئله فقدان هماهنگی مواجه هستند و بازار نیز نمی‌تواند چنین هماهنگی ایجاد نماید. بانک‌های توسعه با تامین مالی تولید کالاهای مکمل و جانشین عملاً نقش این هماهنگ کننده را ایفا می‌کنند.
  - پروژه‌های اجتماعی و زیست محیطی: بسیاری از پروژه‌های اجتماعی و زیست محیطی در عین اینکه عایدی اجتماعی بسیار بالایی دارند عایدی خصوصی آن‌ها اندک است و بخش خصوصی آن‌ها را دنبال نخواهد کرد همانند سرمایه‌گذاری در حوزه‌های انرژی پاک و جایگزین انرژی‌های فسیلی که عایدی اجتماعی بالاتری نسبت به عایدی خصوصی دارند.
  - کمک فنی: یکی از مشکلات بنگاه‌ها عدم دسترسی به مشاورین فنی، حسابداری و مالی است که به دلایل مختلف از جمله مقیاس کوچک آن‌ها اتفاق می‌افتد. بسیاری از بانک‌های توسعه‌ای نقش مشاور فنی و مالی را برای بنگاه‌های خود ایفا می‌کنند این خدمات نه تنها موجب افزایش توان بازپرداخت وام‌های بانک توسعه‌ای می‌شود بلکه زمینه‌ساز کارایی بالاتر و سودآوری بیشتر بنگاه‌ها را نیز فراهم می‌کند.
  - تجارت خارجی راهبردی: بازار تجارت خارجی به دلایل مختلفی از جمله موارد ذیل بدون اصطکاک نیست
    - ✓ سایر کشورها با پرداخت یارانه به صادرکنندگان خود یا تضعیف پول ملی خود با وضع تعرفه بر واردات رقابت‌پذیری محصولات سایر کشورها را دچار اختلال می‌کنند.
    - ✓ صنایع نوزاد توان رقابت با صنایع غول پیکر خارجی و چندملیتی را ندارند و نیازمند حمایت هستند.
    - ✓ ریسک بالای وابستگی کشور در صنایع استراتژیک و کالاهای اساسی
- به دلایل فوق، ممکن است در قیمت‌های فعلی جهانی، صادرات محصولات یک کشور توجیه اقتصادی نداشته باشد اما تمرکز و حمایت از تولید و صادرات آن در بازه‌ای از زمان امکان رقابت و عرضه در بازارهای بین‌المللی را پیدا کند. بانک‌های توسعه‌ای با شناسایی و تامین مالی نقش مهمی در تجارت بین‌الملل راهبردی کشورها ایفا می‌کنند.
- ابزارهای تامین مالی بانک‌های توسعه‌ای**
- بانک‌های توسعه‌ای از ابزارها و حتی نهادهای مالی متنوعی برای دستیابی به اهداف و کارکرد خود بهره می‌برند که به طور کلی می‌توان آن‌ها را در چارچوب جدول (۱) خلاصه و دسته‌بندی کرد (لازارینی^۲، ۲۰۱۷).

^۱ Grants^۲ Lazzarini

جدول ۱. ابزارهای تامین مالی بانک توسعه

نوع خدمت	ابزار	توضیح مختصر
پرداخت وام	مستقیم	پرداخت وام به بنگاه
	غیر مستقیم	پرداخت به بانک عامل
	سندیکایی	مشارکت با بانک‌های دیگر در پرداخت وام
ارتقای اعتباری	ضمانت اعتباری	صدور ضمانت‌نامه اعتباری برای دریافت وام از سایر بانک‌ها
	ضمانت صادراتی	تضمین صادرکنندگان برای مشتریان خارجی
خدمات مالی	فکتورینگ	دریافت مطالبات قراردادی بنگاه‌ها
	اوراق بهادارسازی	خرید مطالبات اوراق بهادارسازی شده بنگاه‌های توسعه‌ای از بانک‌ها
تجهیز سرمایه	سرمایه اولیه ^۱	تأمین سرمایه اولیه پروژه‌های نوآورانه
	سرمایه جسورانه ^۲	تأمین سرمایه برای پروژه‌های بسیار ریسکی
	سرمایه خصوصی ^۳	تأمین سرمایه برای احیای بنگاه‌های توسعه‌ای
پرداخت مستقیم	گرن ^۴ پژوهشی	به منظور ترویج تحقیق و توسعه دارای پیامد خارجی مثبت
	یارانه سود	ایجاد توجیه اقتصادی با پرداخت به بانک عامل

منبع: (لازاری، ۲۰۱۷)

هر چند پرداخت تسهیلات از میان ابزارها سهم غالب در تامین مالی بانک‌های توسعه‌ای را دارد اما بانک‌های توسعه‌ای می‌توانند با بهره‌گیری از دیگر ابزارها، نظیر ابزارهای مبتنی بر سرمایه به کاهش ریسک‌های مالی کمک کنند و یا با ارائه خدمات دیگری نظیر پذیره‌نویسی سهام، اعطای ضمانت‌نامه‌ها واحدهای تجاری را حمایت نمایند. به عنوان مثال ایجاد نهاد سرمایه خصوصی برای احیای بنگاه‌های زیان‌ده توسعه‌ای خدمت ارزشمندی است که بانک‌های توسعه‌ای از جمله بانک توسعه کانادا به شرکت‌های هدف خود ارائه می‌دهد.

رویکرد بانک‌های توسعه کشورهای منتخب در بکارگیری از ابزارهای مختلف

در بررسی بانک‌های توسعه کشورهای منتخب مشاهده می‌شود، در مراحل اولیه توسعه صنعتی پس از جنگ، در سال ۱۹۶۹، بانک توسعه کره فعالیت‌های خود را با انتشار اوراق قرضه صنعتی (که عمدتاً توسط سایر بانک‌های دولتی خریداری می‌شد)، جذب سرمایه خارجی و سپرده‌های پس انداز تامین مالی کرد و حدود ۸۶.۷ درصد از منابع بانک توسعه کره صرف خرید سهام و مشارکت در پروژه‌های زیرساختی شد (آمسدن، ۲۰۰۱). همچنین بانک توسعه مکزیک نیز در سال‌های اولیه شکل‌گیری عمدتاً با همکاری با بخش خصوصی به سامان‌دهی شرکت‌های تجاری کمک می‌کرد و بانک توسعه برزیل نیز نقش فعالی در شکل‌دهی به بازار سهام ایفا نمود.

عملکرد بانک توسعه صنعتی هند در تامین مالی مستقیم (از ابتدا تا مارس ۱۹۹۳)، به صورت ارائه تسهیلات با پول داخلی (۷۸ درصد)، ارائه تسهیلات با ارز خارجی (۱۰ درصد)، پذیره‌نویسی و سهامداری مستقیم (۷ درصد)، پرداخت معوقات تسهیلات بابت ارائه ضمانت‌نامه (۴ درصد)، سرمایه‌گذاری خطرپذیر در مرحله کشت ایده (۰.۵ درصد) و لیزینگ تجهیزات (۰.۵ درصد) بود و حدود ۶۰ درصد از منابع مالی خود را از داخل تامین کرد (آمسدن، ۲۰۰۱).

به طور کلی، جدول (۲) رویکرد بانک‌های توسعه‌ای برخی کشورهای منتخب در بکارگیری از ابزارهای تامین مالی در جهت رفع هر یک از شکست‌های بازار در حوزه تامین مالی را نشان می‌دهد.

¹ Seed capital
² Venture capital
³ Private equity
⁴ Grants
⁵ Amsden

جدول ۲. ابزارهای بکارگرفته شده توسط بانک‌های توسعه‌ای کشورهای منتخب براساس ماموریت‌های خود

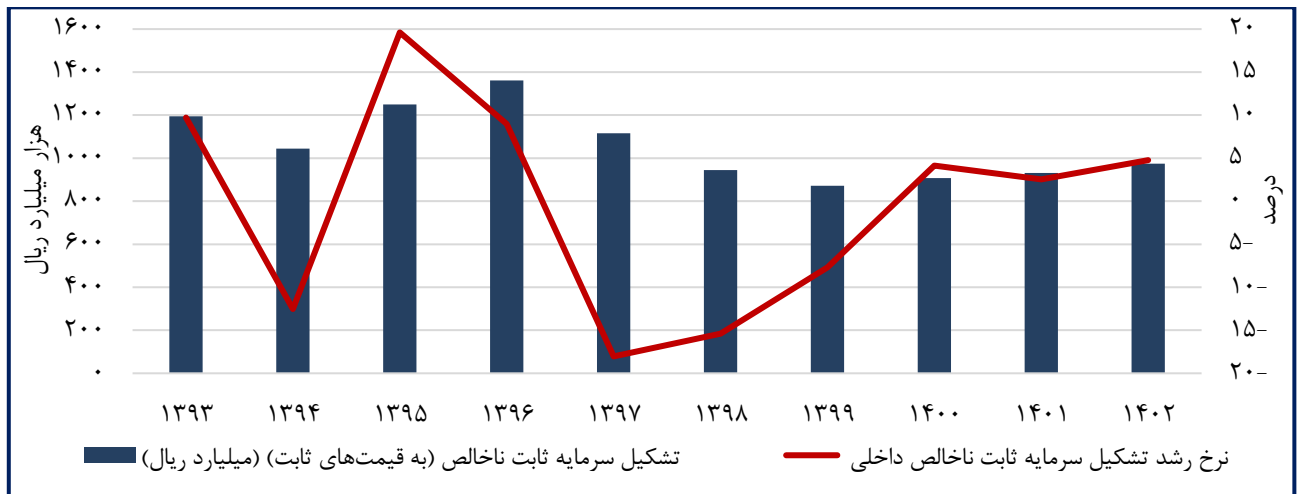
ماموریت	برزیل	کره جنوبی	آلمان	کانادا	شیلی
کاهش اطلاعات نامتقارن / سهمیه بندی اعتبار	وام مستقیم/غیر مستقیم	پرداخت وام مستقیم	پرداخت وام به صورت مستقیم	پرداخت وام به صورت مستقیم	پرداخت وام غیر مستقیم
	تضمین‌های اعتباری	لیزینگ	تضمین‌های اعتباری	تضمین‌های اعتباری	تضمین‌های اعتباری
	فاکتورینگ و لیزینگ	وام‌های بین‌المللی	وام‌های بین‌المللی	اوراق بهادارسازی	تامین سرمایه اولیه (غیر مستقیم)
	ایجاد صندوق‌های جسدانه	سرمایه‌گذاری خطرپذیر	ایجاد صندوق‌های جسدانه	حمایت غیر پولی	ایجاد صندوق‌های جسدانه
	ایجاد صندوق‌های سرمایه‌گذاری خصوصی	سرمایه خصوصی	ایجاد صندوق‌های سرمایه‌گذاری خصوصی	کمک هزینه‌های تحقیقاتی	کمک هزینه‌های تحقیقاتی
	سرمایه‌گذاری خصوصی	کمک فنی	کمک فنی	گرت	گرت
مقابله با اثرات جانبی	پرداخت وام مستقیم	پرداخت وام مستقیم/غیر مستقیم	پرداخت وام غیر مستقیم	پرداخت وام به صورت مستقیم	تامین سرمایه اولیه (غیر مستقیم)
	گرت	مستقیم	مستقیم	تضمین سرمایه	کمک هزینه‌های تحقیقاتی
		تضمین‌های اعتباری	تضمین‌های اعتباری	اولیه (غیر مستقیم)	گرت
		ایجاد صندوق‌های جسدانه	ایجاد صندوق‌های جسدانه	ایجاد صندوق‌های جسدانه	گرت
		ایجاد صندوق‌های سرمایه‌گذاری خصوصی	ایجاد صندوق‌های سرمایه‌گذاری خصوصی	صندوق‌های جسدانه	گرت
		کمک فنی	کمک فنی	ایجاد صندوق‌های جسدانه	گرت
ارتقای هماهنگی اقتصادی	ندارد	کمک فنی	ندارد	ایجاد صندوق‌های جسدانه	گرت
		کمک فنی	کمک فنی	کمک فنی	گرت
پیگیری تاثیرات اجتماعی و محیطی	کمک هزینه‌های تحقیقاتی	ندارد	پرداخت وام مستقیم/غیر مستقیم	ایجاد صندوق‌های جسدانه	پرداخت وام غیر مستقیم
			وام‌های بین‌المللی	صندوق‌های جسدانه	کمک هزینه‌های تحقیقاتی
			ایجاد صندوق‌های جسدانه	کمک فنی	گرت
			کمک‌های مالی به دولت‌های خارجی	کمک فنی	گرت
گسترش تکنولوژی/ دانش	ندارد	کمک فنی	ندارد	پرداخت وام به صورت مستقیم	گرت
				ایجاد صندوق‌های جسدانه	گرت
				کمک فنی	گرت
راهبرد تجاری	تسهیلات صادرات	تسهیلات صادرات	پرداخت وام غیر مستقیم	تسهیلات صادرات	گرت
	تضمین‌های اعتباری	تسهیلات واردات	تسهیلات صادرات	صادرات	گرت
		تضمین‌های اعتباری	وام بین‌المللی	کمک فنی	گرت
		کمک فنی	کمک فنی	کمک فنی	گرت

(لازارینی، ۲۰۱۷)

تامین مالی در اقتصاد ایران و مشکلات آن

کاستی‌های نظام تامین مالی در ایران مسئله جدیدی نیست و سابقه تاریخی دارد. بطوری که شواهد حاکی از آن است که در اقتصاد ایران با وجود رشد بالای نقدینگی، بنگاه‌های تولیدی و فعالان اقتصادی با مشکل تامین مالی روبرو بوده‌اند و براساس گزارش رقابت‌پذیری مجمع جهانی اقتصاد، طی سال‌های گذشته مشکل تامین مالی برای فعالان اقتصادی، در صدر مشکلات قرار داشته است (روشنی و همکاران، ۱۳۹۸). براساس گزارش بانک مرکزی حجم نقدینگی در شهریور ماه ۱۴۰۳، به رقم ۹۰۷۰ هزار میلیارد تومان رسیده است و متوسط نرخ رشد این متغیر در

یک دهه اخیر ۳۰ درصد بوده است این در حالی است که متوسط رشد اقتصادی در کشور در این بازه زمانی ۳ درصد بوده و در برخی سالها منفی بوده است و متوسط رشد تشکیل سرمایه ثابت در ده سال اخیر، منفی ۰.۳ درصد بوده است (نمودار ۱).

شکل ۱. تشکیل سرمایه ثابت ناخالص و نرخ رشد آن طی سال‌های ۱۳۹۳ - ۱۴۰۲ (درصد)

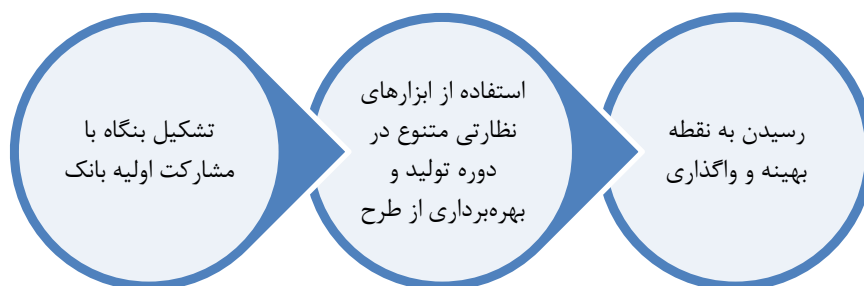
مأخذ: مرکز آمار ایران

از دلایل بالا بودن سطح نقدینگی در سطح کلان و کمبود آن در سطح خرد، می‌توان به تخصیص نامناسب تسهیلات بانکی اشاره کرد که خود ریشه در مسئله عدم تقارن اطلاعات در رابطه بانک و بنگاه و عدم نظارت در سرمایه‌گذاری منابع داشته است. عدم تقارن اطلاعات و نظارت کافی در نظام بانکی در ایران، از یک سو به عدم بازگشت تسهیلات و افزایش مطالبات غیرجاری در بانک‌ها و متعاقباً ناترازی آن‌ها منجر شده و از سوی دیگر با انحراف منابع به سمت فعالیت‌های غیر مولد باعث نرخ‌های تورم بالا در اقتصاد ایران شده است. از این‌رو نظام تامین مالی کشور نیازمند یک تغییر رویکرد در الگوهای بانکداری است به نحوی که متناسب با فضای حاکم بر اقتصاد کشور باشد.

جمع‌بندی و پیشنهادات اجرایی

طرح‌ها و پروژه‌های زیرساختی و توسعه صنعتی نیازمند منابع مالی قابل توجهی هستند که در کشورهای در حال توسعه به دلیل کمبود بودجه دولت و همچنین عدم توانایی و یا عدم تمایل بخش خصوصی توانایی تامین مالی طرح‌های صنعتی بزرگ وجود ندارد و حتی به دلیل عدم نظارت صحیح به تخصیص منابع مالی موجود، منابع نیز به سمت بخش‌های غیر مولد سوق داده شده و در نتیجه بخش‌های پیشرو در رشد و توسعه اقتصادی از آن محروم می‌مانند. بنابراین وجود سازوکاری مناسب و کارآمد جهت رفع این مشکل ضروری است. براساس تجارب توسعه، یکی از بهترین راهکارها، بهره‌گیری از رویکرد بانک‌های توسعه‌ای است. رویکرد بانک‌های توسعه‌ای به گونه‌ای است که طرح‌های سرمایه‌گذاری را طرح‌ریزی و اجرای طرح‌ها را از طراحی تا تحقق تحت نظارت دارند و بر این اساس از انحراف منابع تا حد زیادی جلوگیری می‌کنند. در واقع به نوعی اقدام به بنگاه‌سازی کرده و توان بخش خصوصی و تعاونی را بطور موثرتری بکار می‌گیرند. بانک‌های توسعه برای مشارکت در بنگاه‌سازی، صرفاً به اعطای تسهیلات و یا صرفاً به سرمایه‌گذاری نمی‌پردازد بلکه می‌توانند از ترکیبی از روش‌ها در حد فاصل این دو بهره‌گیرند در حقیقت مدل‌های سرمایه‌گذاری، حاصل ترکیبی از انواع ابزارهای وام، سهامداری غیر کنترل‌ی، انواع صندوق‌های سرمایه‌گذاری (پروژه‌ای، خصوصی و...)، انواع اوراق (ارزی و ریالی، مبتنی بر سهام، بدهی، دارایی و مشتقه) و ابزارهای مبتنی بر اختیار خرید/فروش است که متناسب با نوع طرح و ساختار مشارکت، تعیین می‌شوند و در نهایت هم جهت جلوگیری از بنگاه‌داری، به خروج از طرح اقدام می‌کند.

این روش در شرایط فعلی اقتصاد ایران که نیاز به سرمایه‌گذاری بیش از پیش احساس می‌شود و به دلیل عدم تقارن اطلاعات امکان انحراف تسهیلات به سمت فعالیت‌های غیر مولد وجود دارد و به دلیل نرخ‌های تورم بالا انگیزه کافی برای سرمایه‌گذاری در کشور وجود ندارد، می‌تواند زمینه توسعه و رشد اقتصادی بالاتر در بخش‌های اقتصادی مورد هدف را فراهم آورد. از سوی دیگر براساس ماده ۱۲ قانون تامین مالی تولید و زیرساختها به بانکها اجازه داده شده است که از محل منابع حاصل از واگذاری دارایی‌های مازاد خود در طرحها و پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در قالب تامین مالی، تملک و یا ایجاد شرکت و صندوق پروژه مشارکت نمایند که در این راستا مدل زیر پیشنهاد می‌شود:

شکل ۲. مدل پیشنهادی بنگاه‌سازی بانکها

در این وضعیت در ابتدا بانک، اقدام به سرمایه‌گذاری برای شروع فعالیت خواهد کرد و در ادامه، با ارائه بسته‌های مشاوره مدیریتی و مالی به بنگاه هدف کمک خواهد نمود.

در وضعیتی که بنگاه در مرحله توسعه به درصدی از پیشرفت رسید که آینده فعالیت از ابهام خارج شده و تامین مالی زیرساختهای مرتبط صورت پذیرفته است، بانک می‌تواند با واگذاری سهام خود از بنگاه خارج شده و با منابع حاصل از فروش سهام خود منابع اولیه و سود اکتسابی را شناسایی نماید. بانک در این مرحله از منابع بدست آمده برای سرمایه‌گذاری در پروژه بعدی استفاده خواهد نمود.

چنین فرآیندی در مقابل وضعیتی قرار می‌گیرد که بانک از ابتدا تا انتهای فعالیت بهره‌برداری در مالکیت بنگاه باقی بماند و منجر به اتلاف منابع، منجمد شدن دارایی‌های بانک و... می‌شود. بنابراین با توجه به نیاز بالای تامین مالی در کشور، تعدد طرح‌های توسعه، دوره طولانی بازگشت سرمایه و نیاز بالای منابع مورد نیاز برای اجرای این پروژه‌ها می‌توان مدل بنگاه‌سازی را یک روش منطقی و اجرائی برای تامین مالی با اتکا به ظرفیت بانکها بر شمرد.

مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

موازین اخلاقی

در انجام این پژوهش تمامی موازین و اصول اخلاقی رعایت گردیده است.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

شفافیت داده‌ها

داده‌ها و مآخذ پژوهش حاضر در صورت درخواست از نویسندگان مسئول و ضمن رعایت اصول کپی رایت ارسال خواهد شد.

حامی مالی

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

فهرست منابع

Extended Abstract

Introduction

Financing large-scale infrastructure projects and industrial development initiatives has always been one of the most pressing challenges for developing economies, where constraints on government budgets and limited private sector capacity restrict capital formation. In such contexts, development banks play a critical role by mobilizing medium- and long-term resources, supporting private sector initiatives, and providing technical and managerial assistance to reduce investment risk and overcome financing barriers (World Bank, 2016). Unlike commercial banks, which generally prioritize short-term, low-risk lending to maximize shareholder wealth, development banks adopt a broader developmental mission, addressing market failures, fostering structural transformation, and promoting inclusive growth (Hu, Schclarek, Xu, & Yan, 2022).

The literature emphasizes that development banks not only provide financial resources but also act as instruments of policy to stimulate long-term investment in strategic sectors. For instance, Musacchio, Lazzarini, Makhoul, and Simmons (2017) highlight their countercyclical role in crisis periods, while Ojo (2013) stresses their potential to mitigate information asymmetry and agency problems between lenders and borrowers. In addition, Jiang, Xia, Xu, and Yan (2023) demonstrate that development banks, through optimal capital structures and dynamic contracting, reduce bankruptcy risks during infrastructure project construction phases, thus enhancing stability in long-term financing.

Historical experiences further reinforce these arguments. The rise of late-industrializing economies such as Korea, Brazil, and India was closely linked to proactive development banking policies, where state-backed institutions mobilized resources for industrialization, coordinated complementary investments, and supported infant industries (Amsden, 2001). Similarly, the African Development Bank (2020) has documented contemporary cases where targeted interventions in infrastructure and utilities significantly enhanced economic performance in emerging regions. In Iran, persistent challenges of high liquidity growth, misallocation of credit, and weak monitoring have constrained investment in productive sectors despite abundant monetary expansion (Roshani, Azizi Sales, & Amiri, 2019). This paradox underscores the urgent need for institutional mechanisms that align financial flows with developmental priorities.

Recent studies have critically examined the implications of bank enterprise ownership on economic growth. Poursefer and Masoumi Nia (2022), analyzing panel data of 20 Iranian banks between 2001 and 2018, found that bank enterprise ownership had a negative effect on growth, primarily due to inefficiencies and diversion of resources into non-productive sectors. By contrast, models of enterprise creation, where development banks

temporarily acquire equity stakes with a pre-defined exit strategy, have been shown to reduce information asymmetry, align incentives, and provide enterprises with sustained access to financial resources (Jiang et al., 2023; Hu et al., 2022). Therefore, within the Iranian economy, the adoption of such an approach—enterprise creation rather than permanent enterprise ownership—can offer a viable solution to strengthen capital formation and enhance economic resilience.

This study investigates the role of development banks in financing mechanisms across selected countries, their contribution to investment and economic development, and the potential application of enterprise creation strategies in the Iranian context. By drawing on descriptive analysis and comparative experiences, it aims to propose an alternative financing model that addresses structural inefficiencies in Iran's financial system and leverages development banking as a catalyst for long-term growth.

Methods and Materials

The study applied a descriptive and comparative research design, focusing on the financing approaches of development banks in selected countries, including Korea, Brazil, India, and Canada. The analysis incorporated historical data, secondary reports, and institutional documents to trace the evolution of development banking practices and their implications for capital formation. Special attention was given to the contrast between commercial bank lending patterns and development bank interventions, with a particular emphasis on tools such as direct and indirect lending, equity participation, guarantees, grants, venture capital, and project-based funds. The Iranian case was examined using macroeconomic indicators, liquidity trends, credit allocation reports, and structural challenges documented by national statistics and central bank data.

Findings

The findings indicate that development banks in selected countries played a pivotal role in mobilizing resources for industrialization and infrastructure development. For instance, the Korea Development Bank, during its early years, allocated more than 80% of its resources to equity participation and infrastructure projects, financed through industrial bonds and foreign capital inflows. Similarly, the Brazilian Development Bank actively shaped the stock market and supported strategic industries through equity financing and venture capital initiatives. In India, the Industrial Development Bank's portfolio up to 1993 comprised domestic currency loans (78%), foreign currency loans (10%), direct equity participation (7%), guarantees (4%), venture capital (0.5%), and leasing (0.5%), with 60% of resources mobilized domestically.

Cross-country evidence also shows that development banks address diverse market failures. By financing small and medium-sized enterprises (SMEs), high-tech ventures, and socially beneficial projects such as clean energy, they mitigate information asymmetry, overcome coordination failures, and support projects with high social but low private returns. Tools such as guarantees, grants, syndicated loans, and venture capital funds were widely deployed to complement direct lending and reduce financial risks.

In Iran, despite rapid growth in liquidity—averaging 30% annually over the past decade—economic growth remained modest at around 3%, with gross fixed capital formation experiencing negative average growth of -0.3%. Analysis reveals that misallocation of credit, primarily due to information asymmetry, agency problems, and weak monitoring, has diverted resources into non-productive activities. This has led to rising non-performing loans, banking sector imbalances, and high inflation rates.

The descriptive analysis highlights that enterprise creation, involving temporary equity acquisition by development banks with an exit strategy, is an effective approach to reduce agency problems, align incentives, and extend long-term financial access. This model contrasts sharply with enterprise ownership, which has been shown to have negative economic effects. Moreover, legal provisions in Iran, particularly Article 12 of the Law on Financing Production and Infrastructure, allow banks to participate in project financing, asset acquisition, and project funds through enterprise creation models, providing an institutional basis for policy implementation.

Discussion and Conclusion

The results underscore the strategic importance of development banks as institutional mechanisms for addressing financing gaps in developing economies. Historical evidence and contemporary practices demonstrate that development banks not only provide long-term financing but also act as developmental agents by coordinating investments, supporting structural transformation, and promoting socially beneficial projects. The Iranian case illustrates the adverse consequences of information asymmetry, weak monitoring, and misaligned credit allocation, which have constrained capital formation despite high liquidity levels.

By adopting enterprise creation as a financing strategy, Iranian banks can bridge these gaps, reduce non-performing loans, and redirect resources into productive sectors. This approach enables banks to participate in project development during the high-risk initial stages, provide technical and managerial assistance, and exit once the enterprise reaches maturity. Such a model prevents the inefficiencies associated with prolonged enterprise ownership and fosters a cycle of reinvestment, thereby enhancing overall economic resilience.

In conclusion, the study highlights that development banks, through enterprise creation, can play a transformative role in the Iranian economy. By mobilizing long-term capital, aligning incentives, and supporting private sector initiatives, they can contribute significantly to higher levels of investment and sustainable economic growth. The findings suggest that reorienting Iran's financial system toward a development banking model, grounded in global best practices, is a pragmatic pathway for addressing structural challenges and achieving long-term development objectives.

References

- Afrikan Development Bank. (2020). *Egypt: Boosting water supply and sanitation*. AFDB Report.
- Amsden, A. H. (2001). *The rise of the rest: Challenges to the West from late-industrializing economies*. Oxford University Press.
- De Luna-Martinez, J., Vicente, C. L., Arshad, A. B., Tatuco, R., & Song, J. (2017). *Survey of national development banks*. World Bank Group. <http://documents.worldbank.org/curated/en/977821525438071799/2017-Survey-of-National-development-banks>
- Dehghan Dehnavi, M. A., Azizi Sales, S., & Roshani, K. (2019). The role of development banks in credit guidance. *Money and Development Conference, Allameh Tabataba'i University Faculty of Economics*.
- Hu, B., Schclarek, A., Xu, J., & Yan, J. (2022). Long-term finance provision: National development banks vs. commercial banks. *World Development*, 158, 105973. <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2022.105973>
- Jiang, S., Xia, J., Xu, J., & Yan, J. (2023). A theory of national development bank: Long-term investment and the agency problem. *Economic Theory*, 76(3), 995–1024. <https://doi.org/10.1007/s00199-023-01492-3>
- Khosravi, M. (2021). Types of banks in the banking industry: Development banks. *Islamic Parliament Research Center of Iran*.
- Mousavi Asgari, M. M., Karimi Rizi, M., & Mostafavi, A. (2017). Financing infrastructure projects based on the risk-sharing model through the issuance of Istisna' sukuk by the government. *Islamic Financial Research*, 7(1), 13.
- Musacchio, A., Lazzarini, S. G., Makhoul, P., & Simmons, E. (2017). *The role and impact of development banks*. World Bank Working Paper.
- Ojo, O. (2013). The role of development banks in developing economies: Challenges and opportunities. *Journal of Economic Behavior & Organization*, 86, 91–104. <https://doi.org/10.1016/j.jebo.2012.12.003>
- Poursefer, Z., & Masoumi Nia, A. (2022). Analysis of the relationship between banks' enterprise ownership and Iran's economic growth. *Iranian Political Sociology Monthly*, 5(7), 823–848.
- Roshani, K., Azizi Sales, S., & Amiri, R. (2019). Issues surrounding credit guidance policies in the economy. *Sixth Annual Conference on Resistance Economy: Banking System in the Service of Production*.
- Valipour Pashah, M., & Afzali, M. A. (2015). Development banking in the international financial system. *Economic Updates Quarterly*, 144, 1–18.
- World Bank. (2016). *Financing for development: World Bank Group approach to mobilizing financing for development*. World Bank Group.